

Minister Zdrowia

ZPM.050.1.2024
Warszawa, 05 lutego 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Interpelację nr 699, złożoną przez Pana Jarosława Sachajko i Panią Annę Gembicką, Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie rozważenia wprowadzenia zakazu produkcji i obróbki konglomeratów kwarcowych, ze względu na potencjalne ryzyko zdrowotne wśród osób zajmujących się jego obróbką, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie należy wskazać, że to Państwowa Inspekcja Pracy, jako organ nadzoru i kontroli przestrzegania prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia kontroluje wypełnianie przez pracodawców i przedsiębiorców obowiązków zawartych w przepisach prawa i nie prowadzi statystyki pozwalającej wyodrębnić spośród skontrolowanych firm takie, które stosują konglomeraty kwarcowe, jako materiały uwalniające w procesie obróbki wolną, krystaliczną krzemionkę w postaci respirabilnej (jako rakotwórczej i/lub mutagennej). Kontroli podlega spełnienie obowiązków zawartych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465) rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2021 r., poz. 2235, z późn.zm).

Konglomerat kwarcowy jest kamieniem, który składa się z naturalnych piasków kwarcowych (ok. 90%) oraz pigmentów i żywicy poliestrowej (stanowiących ok. 7% składu). Niektórzy producenci dodają do konglomeratów kwarcowych domieszki kruszonego szkła, rozdrobionego lustra lub granitu w celu nadania gotowemu produktowi szczególnego wyglądu. Ze względu na swoje właściwości, takie jak m.in. odporność na uszkodzenia

mechaniczne i wysokie temperatury, plamoodporność oraz wygląd przypominający kamień naturalny, konglomeraty kwarcowe znajdują zastosowanie w produkcji blatów kuchennych, łazienkowych, laboratoryjnych oraz innych powierzchni służących do wykończenia wnętrz, np. parapety, posadzki, podłogi, schody.

Jednocześnie jego popularność wynika z faktu, że ceny elementów wykonanych z konglomeratów kwarcowych są niższe od cen tych elementów wyprodukowanych z kamienia naturalnego. Kwarc jest jedną z odmian krzemionki krystalicznej. Krzemionka, czyli ditlenek krzemu (SiO_2). Frakcja respirabilna krzemionki krystalicznej (FRKK) to drobne cząstki krzemionki krystalicznej – przyjmuje się, że są to cząstki o średnicy poniżej $10\ \mu\text{m}$, czyli co najmniej 100 razy mniejsze niż typowe ziarna piasku. Mogą one pozostawać w powietrzu przez dłuższy czas i być wdychane do dróg oddechowych, a po zdeponowaniu w obszarze wymiany gazowej stwarzają zagrożenie dla zdrowia. Długotrwałe lub powtarzające się wdychanie pyłów zawierających frakcje respirabilną krzemionki krystalicznej (FRKK) może spowodować pylicę krzemową (krzemicę płuc). Postępująca krzemica jest nieuleczalna, nieodwracalna i progresywna. Objawy narażenia mogą pojawić się nawet wiele lat po zakończeniu ekspozycji. W miarę postępu zmian pojawia się duszność i kaszel, rozwija się niewydolność oddechowa. Osoby z krzemicą mają zwiększone ryzyko zachorowalności na gruźlicę i raka płuca. Frakcja respirabilna krzemionki krystalicznej (FRKK) jest uznana za czynnik rakotwórczy, a „prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy” to jeden z procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wymieniony w załączniku 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Powyższe rozporządzenie określa również szereg obowiązków pracodawcy zatrudniającego pracownika w warunkach narażenia na czynniki rakotwórcze lub mutagenne określone w tym rozporządzeniu. Wśród tych obowiązków są m.in. przeprowadzanie pomiarów tych czynników w środowisku pracy i prowadzenie rejestrów prac dla frakcji respirabilnej krzemionki krystalicznej (FRKK) pracowników narażonych na działanie czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Ponadto zgodnie z § 9. ww. rozporządzenia pracodawca jest zobowiązany informować pracownika o tym, gdzie w zakładzie pracy występują czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także o wymaganiach dotyczących oznakowania i znakach ostrzegawczych. Pracodawca musi również przeprowadzać okresowe szkolenia pracowników w zakresie ryzyka dla zdrowia wynikającego z oceny narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych i środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego

narażenia, a także w zakresie wymagań higienicznych mających na celu ograniczenie narażenia, konieczności używania środków ochrony indywidualnej i działań zapobiegających wypadkom oraz koniecznych do podjęcia przez pracowników w razie wypadku. Ponadto zgodnie z § 10. pracodawca ma zapewnić udział pracowników lub ich przedstawicieli w projektowaniu i realizacji działań zapobiegających lub ograniczających narażenie oraz umożliwić pracownikom i ich przedstawicielom kontrolę stosowania wymagań określonych w rozporządzeniu i w innych przepisach regulujących zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. Pracodawca obowiązany jest także informować pracowników i ich przedstawicieli na bieżąco o narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne, a w przypadkach narażenia powstałego w wyniku awarii i innych zakłóceń procesu technologicznego lub w wyniku podejmowanych prac remontowych, konserwacyjnych i w innych okolicznościach – o przyczynach powstałego narażenia oraz o środkach zapobiegawczych, jakie już zostały lub będą podjęte w celu poprawy sytuacji. Obowiązki informacyjne wobec pracowników dotyczą wszystkich pracodawców, u których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne, nie tylko frakcja respirabilna krzemionki krystalicznej i nie tylko podczas obróbki konglomeratów kwarcowych. Obowiązki informowania pracowników o zagrożeniach związanych z występowaniem czynników rakotwórczych na stanowisku pracy są szczegółowo określone w obowiązujących przepisach.

Podkreślenia wymaga również fakt, że w Polsce praca w narażeniu i/lub kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, nie jest zakazana, o ile pracujący nie posiadają przeciwwskazań zdrowotnych do takiej pracy, jak również spełnione są wymagania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Marek Kos
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/